

РЕШЕНИЕ

№ 4320

гр. София, 30.07.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 13 състав,
в публично заседание на 14.07.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Николай Ангелов

при участието на секретаря Паола Георгиева, като разгледа дело номер **11484** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 във вр. чл. 256 от АПК.

Образувано е по искането на С. Н. Н. ,[ЕГН] понастоящем в Затвора С. за осъждане на Главна Дирекция Изпълнение на наказанията- С.,Началника на Затвора С. и Началника на Затвора В. да преустановят бездействието си по задължение,произтичащо пряко от нормативен акт,като бъдат задължени да му издадат трудова книжка,в която да бъде вписан трудовия му стаж и другите обстоятелства по чл.349 от КТ вр. чл.175 ал.2 ЗИНЗС за времето,през което е полагал труд като лишен от свобода и да му бъдат внесени осигурителните вноски за социално осигуряване за тяхна сметка за това време,както и да му бъде издаден официален документ в тази връзка.В с.з. се представлява от адв.К. А.,който поддържа искането и моли съда да го уважи.Претендира разноски.

Ответниците – Главна Дирекция Изпълнение на наказанията- С.,Началника на Затвора С. и Началника на Затвора В.,редовно призован не се явява,като се представляват от юриск.М.,която оспорва искането по съображения,изложени в писмено становище по делото.

Съдът, като обсъди становището на жалбоподателя и съобрази представените от ответника писмени доказателства приема за установени следните обстоятелства по делото:

От справката,изготвена от ГДИН-С. – стр.89-93 се установява,че С. Н. Н. е пребивавал в Затворите Л.,В.,В.,Б.,като е настанен в затвора С.,считано от 25.08.2015г.По данни от затворническото досие на лицето работните дни на Н. зачетени при пребиваването му в тези затвори на осн.чл.178 от ЗИНЗС общо от труд,училище,курсове и образователни програми са 1599,5дни,от които 800 дни в полза на намаляване на наказанието лишаване от свобода,които изчислени в години са 2 години,2 месеца и 20 дни.От приложените в последното с.з. копия от определение № 628/25.08.2015г на ОС-Плевен по ЧНД№ 594/2015г и определение №69/23.09.2015г на ВТАС по ВЧНД№ 266/2015г се установява,че в производство по чл.41 ал.4 от НК вр. чл.444 ал.2 от НПК са отменени изцяло зачетените в полза на Н. работни дни в периода 10.06.2013-10.06.2015г в размер на 272 работни дни.С молба № 386/08.07.2019г по описа на Затвора С.,Н. поискал от ГДИН да бъде уведомен дали има издадена трудова книжка,в която да е вписан трудовия му стаж,същата да му бъде предадена,както и да бъде уведомен дали за времето,през което е полагал труд са му платени социалните осигуровки,както и да му бъде издаден официален удостоверителен документ в тази връзка.С писмо № 6877/23.07.2019г иф Главен директор на ГДИН / стр.64/ уведомил Н.,че положеният от лишените от свобода труд не е в резултат на трудово правоотношение по см. на КТ.Работата ,положена по време на изтърпяване на наказанието лишаване от свобода не се зачита за трудов стаж,а само оказва влияние върху продължителността на изтърпяване на наказанието.Лишените от свобода не попадат в кръга на осигурените лица по чл.4 ал.1 и чл.4а от КСО и времето през което полагат труд не се зачита за осигурителен стаж по КСО и осигурителни вноски не се внасят.По делото е прието и едно писмо от омбудсмана на Република България с изх.№ 2643/10.04.2019г- стр.67 и сл.,с което след анализ на действащата нормативна база,последният се е ангажирал да препоръча на министъра на правосъдието,министъра на труда и социалната политика и министъра на здравеопазването да внесат предложение за изменение в нормативната уредба,с което изрично да се уреди правото на лишените от свобода да бъдат обществено осигурени за сметка на работодателя,както и случаите,в които здравните им вноски не са за сметка на бюджета при полагане на платен труд.

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи: Предвид обстоятелството, че производството е по чл. 256 от АПК, то бездействието на административния орган може да се оспори безсрочно. Искането по чл. 256 от АПК е подадено от лице, които има правен интерес, поради и което същото следва да се определи като несъмнено допустимо.

Съгласно чл. 256 от АПК бездействието на административния орган по задължение, произтичащо пряко от нормативен акт, може да се оспори безсрочно, като се прилагат съответно разпоредбите за оспорване на индивидуалните административни актове. В процесния случай е налице бездействие на административен орган – Главна Дирекция Изпълнение на наказанията-С.,Началника на Затвора С. и Началника на Затвора В..

Разгледано по същество искането е неосователно ,поради следните съображения:По принцип процесуалната възможност за отмяната на бездействие на административния орган в производството по чл.256 от АПК се основава единствено и само на

задължения ,произтичащи пряко от нормативен акт.Както отбелязва и омбудсмана на Република България в своето становище с изх.№ 2643/10.04.2019г- стр.67 и сл., след анализ на действащата нормативна база,последният се е ангажирал да препоръча на министъра на правосъдието,министъра на труда и социалната политика и министъра на здравеопазването да внесат предложение за изменение в нормативната уредба,с което изрично да се уреди правото на лишените от свобода да бъдат обществено осигурени за сметка на работодателя,както и случаите,в които здравните им вноски не са за сметка на бюджета при полагане на платен труд.Т.е очевидно е ,че понастоящем нормативната уредба в тази област не позволява съдът да интервенира и отмени незаконосъобразното бездействие на органа в насока неиздаване на трудова книжка на Н.,неотбелязване на трудовия му стаж и неотрязяване съответно неплащане на осигурителните вноски за положения труд.Принципно съдът се произнася единствено и само в рамките на закона,действал по време на възникналото административно правоотношение.Само за пълнота на анализа,доколкото право на жалбоподателя е да използва и други механизми за защита с оглед гарантираната му процедура по реда на Закона за защита от дискриминация,който понастоящем не би могъл да се обсъжда,поради липсата на задължително административно производство пред Комисията по защита от дискриминация,ще следва да се изложат съображенията на настоящия състав за неоснователност на искането по чл.256 от АПК.В тази връзка следва да се отбележи,че съгласно чл.172 ал.1 от ЗИНЗС участието на лишените от свобода в трудова дейност има за цел тяхната ресоциализация.Положената работа от лишените от свобода съгласно чл.178 ал.1 от ЗИНЗС рефлектира в редуциране на тяхното наказание- При изчисляване срока на изтърпяното наказание два работни дни се смятат за три дни лишаване от свобода, с изключение на работните дни, зачитането на които е отменено от съда.Видно от справката,приета като доказателство по делото по този начин именно са зачетени и работните дни на Н. при намаляване на срока за изтърпяване на наказанието.Очевидни са и разликите между полагания труд на лица,които не са лишени от свобода /и за които се прилага КТ или нормите на КСО,отчитащи самоосигурените лица/ и на лишените от свобода.По принцип правилни са разсъжденията на Н.,че в чл.75 от ЗИНЗС е посочено,че правата,които не могат да ползват лишените от свобода са само тези,от които са лишени с присъдата,които са им отнети или ограничени изрично със закон,чието упражняване е несъвместимо с действието на присъдата и изпълнението на наказанието.Самото наказание обаче по смисъла на чл.36 НК има своето поправително и превъзпитателно отношение спрямо признатото за виновно лице в съответствие със закона.Съгласно чл.41 ал.1 от НК Изтърпяване на наказанието лишаване от свобода се съпровожда с подходящ, съответно заплатен общественополезен труд, чрез който се цели превъзпитанието на осъдените, както и създаването и повишаването на тяхната професионална квалификация.Ал.3 на същата норма дава привилегия на тези ,които работят да намалят присъдата си като два дни работа се зачитат за три дни лишаване от свобода.По аргумент на по силното основание обаче положеният труд по време на изпълнение на наказанието лишаване от свобода не би следвало да се зачита за трудов стаж,тъй като съгласно чл.43 ал.1 изр.2 от НК положеният поправителен труд като пробационна мярка не се зачита за трудов стаж,макар както гласиизр.1 от посочената норма тази мярка да се изпълнява по местоработата на осъдения и да се правят удръжки от трудовото му възнаграждение.След като по отношение на поправителния труд като пробационна мярка не се предвижда зачитане на трудовия стаж на

осъденото лице, то на по силно основание положения труд като дни по време на изтърпяване на наказанието лишаване от свобода също не би следвало да се зачита за трудов стаж. С оглед особеното положение, което лишените от свобода имат в обществото, то следва да се отбележи, че не съществува правна възможност спрямо тях да важат правилата за сключване на трудов договор, доколкото трудовото правоотношение при лишените от свобода не възниква по силата на свободен избор, конкурс или избор, а по силата на административен акт - решение на комисията по чл.35 от ППЗИНЗС вр.чл.165 от ППЗИНЗС. Изискванията на чл.173 ал.2 ЗИНЗС досежно подходящите условия за работа, на чл.174 ал.2 ЗИНЗС и на чл.175 от ЗИНЗС досежно възнаграждението се регулират от трудовото законодателство именно с оглед да се гарантира достойнството, здравето и да не се наблюдава унижително отношение спрямо лишените от свобода по време на трудовия процес. Издаването на трудова книжка обаче, зачитането на трудов стаж не е измежду законовите изисквания за полагане на труд от лишените от свобода, доколкото законодателят е възприел идеята, че положеният от тях труд ще има значение единствено и само за намаляване на размера на наказанието и за неговото заплащане/чл.78 ал.1 и 2 ЗИНЗС/. В тази насока не би могло да се приеме, че отделните затвори, Държавното предприятие Фонд затворно дело биха могли да се възприемат като работодатели на работещия лишен от свобода.

На следващо място съдът ще отбележи и изводите си относно бездействието на административния орган да внесе осигурителните вноски за социално осигуряване за тяхна сметка за времето на положения труд. След като не би могло да се изведе категоричния извод, че началника на съответния затвор или ГДИН се явява работодател на лишения от свобода за времето на положения труд, то очевидно е, че ответниците в настоящето производство не биха се явили и задължени лица по смисъла на чл.4 от КСО във вр. НПОС за подаването на ежемесечни декларации досежно осигурените лица и техния осигурителен доход. Това предопределя и отхвърлянето на претенцията на Н. за задължаването на ответниците да внесат осигурителни вноски и да издадат необходимия документ за това. По настоящем на законово равнище е уредено единствено правото на лишените от свобода на здравно осигуряване съгласно чл.84 ал.1 т.4 от ЗИНЗС, което е за сметка на държавния бюджет. По отношение на социалното осигуряване - възприетият от законодателя подход е - по отношение на работещите по трудово или служебно правоотношение - разпределение пропорционално на дължимите осигурителни вноски между работника и работодателя, а по отношение на ена държавните служители - за сметка на държавния бюджет; по отношение на самоосигуряващите се лица, земеделските производители и търговците - изцяло за тяхна сметка. Принципно в чл.4 ал.3 т.5 от КСО е въведено задължението за осигуряване за инвалидност поради общо заболяване, за старост и смърт лицата, които полагат труд без трудово правоотношение и получават месечно възнаграждение, равно или над една минимална работна заплата, след намаляването му с разходите за дейността, ако не са осигурени на друго основание през съответния месец. Това задължение обаче е за конкретното лице, което полага труд без трудово правоотношение и получава месечно възнаграждение. Единствено в тази хипотеза лишения от свобода, като полагащ труд и получаващ възнаграждение в посочения в разпоредбата размер има възможност самостоятелно да подава декларации за осигурителния си стаж и да внася за собствена сметка осигурителните си вноски - но

както бе отбелязано и по горе това нормативно задължение не може да се вмени в отговорност на ответниците в настоящето производство.

Въз основа на изложените мотиви съдът намира искането на С. Н. за неоснователно и като такова същото подлежи на отхвърляне изцяло.

Като взе предвид направените фактически и правни изводи и на основание чл. 256, ал.3 от АПК, съдът

РЕШИ

ОТХВЪРЛЯ искането на С. Н. Н. ,[ЕГН] понастоящем в Затвора С. за осъждане на Главна Дирекция Изпълнение на наказанията- С.,Началника на Затвора С. и Началника на Затвора В. да преустановят бездействието си по задължение,произтичащо пряко от нормативен акт,като бъдат задължени да му издадат трудова книжка,в която да бъде вписан трудовия му стаж и другите обстоятелства по чл.349 от КТ вр. чл.175 ал.2 ЗИНЗС за времето,през което е полагал труд като лишен от свобода и да му бъдат внесени осигурителните вноски за социално осигуряване за тяхна сметка за това време,както и да му бъде издаден официален документ в тази връзка.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му, пред Върховния административен съд, с връчване на преписи за страните по чл. 138 от АПК.

СЪДИЯ: